

8

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๖
วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

ในการประชุมครั้งนี้ ประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายบริหารได้มอบหมายให้ รองประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายบริหาร นำเสนอผลการพิจารณาศึกษาโครงสร้างฝ่ายบริหาร เกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างในระดับการเมืองในส่วนของที่มาจากนายกรัฐมนตรีของคณะอนุกรรมการศึกษา โครงสร้างฝ่ายบริหาร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการร่างรัฐธรรมนูญ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ในเบื้องต้นที่ประชุมเห็นว่าระบบรัฐสภาที่มีความเหมาะสมกับประเทศไทยและสอดคล้อง กับระบอบการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยพระมหากษัตริย์ทรงใช้ อำนาจนิติบัญญัติผ่านทางรัฐสภาและอำนาจบริหารผ่านทางฝ่ายบริหารที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้า ฝ่ายบริหารที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร

๒. ในเรื่องที่มาของนายกรัฐมนตรี ได้เสนอเป็นทางเลือกไว้ ๓ รูปแบบ ดังนี้

(๑) นายกรัฐมนตรีที่มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ที่ผ่านมาบางฉบับ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สำหรับ ต่างประเทศนั้น ประเทศที่ใช้รูปแบบนี้ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสิงคโปร์

(๒) นายกรัฐมนตรีที่มาจากบุคคลใดๆ ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ รัฐธรรมนูญกำหนด โดยบุคคลนั้นอาจเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ ซึ่งบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญที่ผ่านมาบางฉบับ ได้แก่ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรพุทธศักราช ๒๕๐๒ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ และ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ สำหรับต่างประเทศนั้น ประเทศที่ใช้รูปแบบนี้ ได้แก่ สหราชอาณาจักร

(๓) นายกรัฐมนตรีที่มาจากผู้ที่มีชื่อปรากฏในรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอให้เป็น นายกรัฐมนตรีอย่างน้อยหนึ่งคนขึ้นไปและจัดแจ้งรายชื่อบุคคลที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรี ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญที่ผ่านของประเทศไทยไม่เคยมีการใช้รูปแบบนี้ สำหรับ ต่างประเทศนั้น ประเทศที่ใช้รูปแบบนี้คือ ประเทศอิสราเอล (ค.ศ. ๑๙๙๙ ถึง ค.ศ. ๒๐๐๑) รูปแบบนี้มี ข้อดีที่ทำให้ประชาชนทราบล่วงหน้าว่าแต่ละพรรคการเมืองเสนอรายชื่อผู้ใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีอันจะเป็น ประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง ส่วนข้อด้อยของรูปแบบ (๓) นั้น ในกรณีที่ประเทศอยู่ใน ภาวะวิกฤติ ข้อกำหนดที่ให้นายกรัฐมนตรีมาจากผู้ที่มีรายชื่อปรากฏในรายชื่อของพรรคการเมืองอาจเป็น ข้อจำกัดได้ ประกอบกับประเทศไทยไม่เคยใช้รูปแบบ (๓) จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับประชาชนใน ประเด็นนี้ด้วย

(๔) สำหรับความสัมพันธ์ของฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัตินั้น ในเบื้องต้นมีข้อสรุปว่า นายกรัฐมนตรีควรต้องมีอำนาจในการยุบสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่สภาผู้แทนราษฎรจะมีอำนาจตั้งกระทู้ถามและเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจได้

(๕) ที่ประชุมได้พิจารณาผลการพิจารณาศึกษาโครงสร้างฝ่ายบริหารเกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างในระดับการเมืองในส่วนของที่มาจากนายกรัฐมนตรีแล้วเห็นวางกรอบแนวคิด ดังนี้

๑) เห็นว่าข้อเสนอในรูปแบบ (ก) ซึ่งกำหนดให้นายกรัฐมนตรีมาจากผู้ที่มีชื่อปรากฏในรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอให้เป็นนายกรัฐมนตรีอย่างน้อยหนึ่งคนขึ้นไปและจัดแจ้งรายชื่อบุคคลที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น สมควรนำมาพิจารณาเนื่องจากจะมีผลให้พรรคการเมืองต้องใช้ความรอบคอบและมีความรับผิดชอบทางการเมืองต่อรายชื่อที่ได้ประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้าก่อนการเลือกตั้ง ทั้งยังสอดคล้องกับหลักการที่ให้สภาผู้แทนราษฎรอันเป็นตัวแทนของประชาชนเป็นผู้ให้ความเห็นชอบบุคคลตามรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอให้เป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งมีผลว่าบุคคลผู้นั้นได้ผ่านการยอมรับจากประชาชนแล้ว

๒) กรณีดังกล่าวเป็นการเสนอรายชื่อบุคคลผู้ที่พรรคการเมืองเสนอให้เป็นนายกรัฐมนตรีมิใช่การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเพิ่มขึ้นหรือเป็นรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนเกิดความสับสน

๓) เห็นควรกำหนดเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนายกรัฐมนตรีตามเช่นเดียวกับการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเพิ่มเติมลักษณะต้องห้ามบางลักษณะเพื่อให้เกิดความเหมาะสม

๔) สำหรับจำนวน วิธีการ และการจัดลำดับรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองสมควรเสนอให้เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ในขั้นนี้เห็นควรให้รอการพิจารณาไว้ก่อน

นอกจากนี้ ได้มอบหมายให้คณะกรรมการการศึกษาโครงสร้างฝ่ายบริหารรับไปศึกษาเพิ่มเติมว่าในกรณีนายกรัฐมนตรีรักษาการนั้นสมควรกำหนดให้มีสิทธิลาออกได้หรือไม่ และกรณีคณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะควรสมควรกำหนดให้ผู้ใดเป็นผู้รักษาการ เพื่อเสนอที่ประชุมพิจารณาต่อไป

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์
วิทยากรเชี่ยวชาญ
ผู้สรุปผลการประชุม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
เลขานุการกรรมการ คนที่สอง
ผู้ตรวจทาน